

LUNA

Elin Brandsneshaug

Bacheloroppgave

Barnehagelærerens møte med barns undring i barnehagen

The Kindergarten teacher's encounter with children's wonder in kindergarten

BLU

2017

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Norsk sammendrag

Tittel: Barnehagelærerens møte med barns undring i barnehagen.	
Forfatter: Elin Brandsneshaug	
År 2017	Sider 31
Emneord: Barnehagelærer, undring, barns undring.	
Sammendrag: Temaet for denne oppgaven er barns undring og fokuset er barnehagelærerens møte med barns undring i barnehagen. Gjennom problemstillingen «På hvilke måter møter barnehagelæreren barns undring?» vil barnehagelærerens erfaringer og oppfatninger av egen rolle i møte med barns undring bli undersøkt. Gjennom oppgaven vises det at barnehagelærerens egen forståelse av undring legger grunnlag for hvordan barnehagelæreren møter barns undring, noe som igjen legger føringer for det viktige arbeidet med å holde undring og fantasi levende i barnehagen.	

Engelsk sammendrag (abstract)

Title: The Kindergarten teacher's encounter with children's wonder in kindergarten.	
Author: Elin Brandsneshaug	
Year 2017	Pages: 31
Keywords: Kindergarten teacher, wonder, childrens wonder.	
Summary: The theme for this thesis is the child's wonder, and the focus is the Kindergarten teacher's encounter with children's wonder. Through the research question «In which ways does the kindergarten teacher encounter children's wonder?» the kindergarten teacher's experiences and perceptions of their own role in encountering children's wonder will be explored. The thesis will show how the kindergarten teacher's own understanding of wonder sets the basis for how children's wonder is being met in kindergarten, which again adds directions for the important work of keeping wonder and fantasy alive in kindergarten.	

Forord

Tre gode, fine og lærerike år på veien mot å bli ferdig utdannet barnehagelærer ved Høgskolen i Innlandet er øyeblikkelig over. Å fordype seg i et spennende tema som undring har virkelig vært givende og åpnet mitt blikk for undringens fantastiske verden! Ønsket er at flere vil oppdage det samme!

Jeg vil takke barnehagelærerne som tok seg tid til å dele sine erfaringer rundt barns undring med meg. Det har vært spennende å høres deres refleksjoner, og jeg setter stor pris på at dere ville dele av deres tid og erfaring! Oppgaven ble til med deres innspill!

Til mine nærmeste medstudenter – det har vært en glede å bli kjent med dere! Tusen takk for en fin tid.

Til slutt, tusen takk kjære mamma, for all støtte og oppmuntring gjennom disse årene. Ville ikke vært her uten deg!

Hamar, 10.05.2017

Innhold

NORSK SAMMENDRAG	3
ENGELSK SAMMENDRAG (ABSTRACT)	4
FORORD	5
INNHold	6
1. INNLEDNING	7
2. TEORETISK FORANKRING	9
2.1 UNDRING	9
2.2 UNDRING I LOVVERK	10
2.3 BARN OG UNDRING	12
2.4 Å MØTE BARNES UNDRING I BARNEHAGEN	13
3. METODE	15
4. PRESENTASJON AV FUNN	18
4.1 BARNEHAGELÆRERENS FORSTÅELSE AV BARNES UNDRING	18
4.2 BARNEHAGELÆRERENS OPPLEVELSE AV BARNES UNDRING	18
4.3 BARNEHAGELÆRERENS MØTE MED BARNES UNDRING	19
5. DRØFTING	22
5.1 BARNEHAGELÆRERENS FORSTÅELSE OG OPPLEVELSE AV BARNES UNDRING	22
5.2 BARNEHAGELÆRERENS MØTE MED BARNES UNDRING	23
6. AVRUNDING	26
LITTERATURLISTE	27
VEDLEGG 1: FORESPØRSEL OM DELTAKELSE TIL INTERVJU	28
VEDLEGG 2: INTERVJUGUIDE	29
VEDLEGG 3: FØLGESKRIV	31

1. Innledning

I min praksis så langt i barnehagen opplever jeg at undring er et tema eller fenomen som sjeldent får mye oppmerksomhet, til tross for at det er en del av barnehagens mål og mandat, jfr. Lov om barnehager (2005) og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (heretter Rammeplanen; Kunnskapsdepartementet, 2013). I møte med barn i barnehagen har jeg erfart hvordan barnehagen kan være et sted hvor barn og ansatte potensielt kan undre seg sammen. I min lille fartstid så langt i barnehagen har jeg møtt på barn som virkelig undrer seg og stiller spørsmål, spennende spørsmål. Jeg har møtt på barn som «tenker mye» og gir uttrykk for tankene sine på spennende og litt annerledes måter. En episode som virkelig har fått meg til å grunne over hvilket tankespinn som foregår inni barns hoder og som jeg har tenkt mye på i etterkant, foregikk en dag i garderoben. Vi var på vei for å ta på sko, barnet på 4 år klatrer opp på benken med skoene for å ta de på. Han ser så på meg med et konsentrert blikk, tankefullt med samtidig fjernt på samme tid, før han halvveis spør, halvveis konstaterer: «Hva hvis dette bare er en drøm? Hva om barnehagen bare er en drøm?».

I denne bacheloroppgaven ønsker jeg derfor å synliggjøre det undrende barnet og se på hvordan ansatte i barnehagen kan komme det undrende barnet i møte. Bakgrunnen for min interesse i dette temaet er min egen erfaring med undrende barn i barnehagen. Jeg ønsker dypere innsikt i denne typen pedagogisk arbeid sett fra barnehagelærerens side, og jeg vil rette fokuset mot hvordan barnehagelærere opplever at de møter barns undring. Dette forsøker jeg å få frem ved å spørre etter pedagogens opplevelser av dette temaet i barnehagen. Barnehageloven (2005) sier at barn i barnehagen skal få utfolde seg gjennom undring. Man kan dermed si at utfoldelse av undring lovfestet, og i Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013) knyttes undring til barns lekende og fantasifulle væremåte (s. 15). Barn har altså en undrende innstilling til verden, hvor de beskuer fenomener og synspunkter fra uvante synsvinkler, og på den måten er de mer åpne og mottakelige for et mangfold av måter å betrakte fenomener i verden på (Amundsen, 2013, s. 20). Undring er viktig fordi det henger tett sammen med fantasi og lek, for med en undrende væremåte i verden skaper barna mening i og gjennom lek, hvor de har store og gode muligheter for å tolke seg selv og omgivelsene (Amundsen, 2013, s. 156-167; Amundsen, 2008, s. 29.30). Jeg er av det inntrykk at barnehagelærerens pedagogiske praksis legger føringer for hvordan barns undring blir møtt, og ser derfor dette temaet som aktuelt for profesjonen.

Oppgaven tar derfor utgangspunkt i følgende problemstilling: *På hvilke måter møter barnehagelæreren barns undring?* Problemstillingen retter seg mot barnehagelæreres arbeid og møte med barns undring, og jeg er altså ute etter deres erfaringer og refleksjoner rundt dette.

Kapittel 1 inneholder redegjørelse for valg av tema, problemstilling og bacheloroppgavens oppbygging. Kapittel 2 tar for seg oppgavens teoretiske forankring med tanke på valgt tema. Her vil det bli gjort et forsøk på å definere undring ved å se undring fra flere ulike sider. Jeg vil gi en utførlig beskrivelse av hva lovverk (Lov om Barnehager, 2005) og Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013) sier angående undring, samt se på hvordan undring kan knyttes til barn og hva som er viktig i barnehagelærerens møte med barns undring. Kapittel 3 beskriver metodiske valg i forskningsarbeidet og prosessen med arbeidet rundt intervjuene. I kapittel 4 presenteres funn fra empiriske data, som i det påfølgende kapittelet drøftes opp mot teori og gir refleksjoner rundt dette. Oppgaven avrundes med en oppsummering av sentrale punkter av oppgavens innhold og trekker sammen tråder tilbake til problemstillingen.

2. Teoretisk forankring

2.1 Undring

Å skulle definere undring kan være komplekst, siden det finnes mange ulike oppfatninger av hva undring er eller kan være. Hansen (2008) hevder at det å undre seg er en hendelse som skjer med oss, det er ikke en villet handling, men noe som simpelthen gjennom et innfall treffer oss. «Når vi forundres, blir vi tause, vi stanser opp og blir oppmerksomme og lytter intenst» sier Amundsen (2013, s. 15). Undring som fenomen kan sies å være kunnskapens forutsetning og vitenskapens utgangspunkt, da undring har høy status og stor verdi innenfor dette feltet (Amundsen, 2013, s. 19). I dette ligger det at undring og nysgjerrighet er nødvendig motivasjon for å forstå og finne forklaringer på verden og menneskelivet. Gjennom å ha en undrende innstilling kan man betrakte fenomener fra uvante synsvinkler, «undring suspenderer vanemessige måter å betrakte verden på» (Amundsen, 2013, s. 20) og sånn sett kan undring frembringe åpenhet og mottakelighet for en mangfoldighet av perspektiver på et fenomen.

Undring kan inneha flere former og kvaliteter, det som kan sees som en fortolkning av livet og defineres ut fra ulike vinklinger (Amundsen, 2013; Trotman, 2014). Undring kan beskrives som en tilstand, hvor undring knyttes til oppmerksomhet og forstås som «forbauselse blandet med en perpleksitet eller forvirret nysgjerrighet», man går inn i en verden av fascinasjon, forbauselse eller nysgjerrighet (Amundsen, 2013, s. 13; Trotman, 2014, s. 22). Undring kan strekke seg fra ren nysgjerrighet, til magiske øyeblikk bestående av forbausende oppdagelser, til tilstander av refleksjon og betraktning (Trotman, 2014). Undring kan være alt fra forbauselse over fysiske og astronomiske fenomener, til tilstedeværelse i menneskers kreativitet (Trotman, 2014, s. 38). Videre kan undring kan komme til uttrykk i samtaler, som en prosess frem til forståelse, innsikt eller mening (Amundsen, 2013). Undring som prosess handler om å forsøke å sette verden inn i forståelige sammenhenger, hvor det å forstå hverandre, seg selv og verden er sentralt (Amundsen, 2013). Trotman (2014, s. 38) sier at undring er en uunngåelig menneskelig kvalitet, og hevder at noen forekomster av undring kan være vanskelig å sette ord på, fordi vår verdsettelse av slike fenomener avhenger av vår intersubjektivitet, intuisjon og former for empatisk sensitivitet. Trotmans poeng kan forstås dithen at hva som kan betegnes som eller oppleves som øyeblikk av undring, er subjektivt og individuelt. Amundsen (2013) knytter følelser og emosjoner til undring, ved at undring kan

forstås som «en emosjonell erfaring». Dette er en følelse som kan vekke dyp respekt eller ærefrykt for noe som oppleves som nytt, spennende, vidunderlig, uvanlig, rart eller fremmed, det være seg noe vi ikke fullt ut har forstått eller fått grep på, og som kan knyttes til følelser av rådvillhet eller forvirring (Amundsen, 2013, s. 14). Frykt og opplevelser av det som er skummelt, farlig eller trist er også emosjoner som kan vekke undring hos mennesker (Amundsen, 2013, s. 14).

2.2 Undring i lovverk

Undring som tema er en del av barnehagens mandat og mål (jf. Lov om barnehager, 2005; Kunnskapsdepartementet, 2013). Barnehagelovens § 1, 2. ledd (2005) sier at «barn skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal ha rett til medvirkning, tilpasset alder og forutsetninger». Dette utdypes i Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2013), hvor barns undring blir satt i forbindelse med en barnlig væremåte kjennetegnet av det lekende og fantasifulle:

Et av barndommens særpreg er samspill i lek, der initiativ, fantasi og engasjement vil kunne finne sted. Barn skal få undre seg og stille spørsmål, søke opplevelser og gjøre erfaringer på egne læringsarenaer. Barnehagen skal gi rom for barns ulike perspektiver og opplevelsesverdener. (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 15).

Videre sier Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013) at «barn må støttes til å undre seg og stille spørsmål. De må oppmuntres til å gi uttrykk for sine tanker og meninger og møte anerkjennelse for sine uttrykk» (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 18). «Personalet må være lydhøre for barns undring og kunnskapssøking» sier rammeplanens del 2, *Barnehagens innhold* (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 24). Her settes altså barns undring i sammenheng med barnehagens innhold og arbeidsmåter, og rammeplanen fastslår dermed at personalet i barnehagen må møte barns undring og tanker, og ta utgangspunkt i barnas egne uttrykksmåter i det pedagogiske arbeidet. Rammeplanen poengterer også at barns rett til medvirkning krever tid og rom for å lytte og samtale (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 16).

Rammeplanens kapittel 2, *Omsorg, lek og læring*, setter barns undring i sammenheng med dannelse og medvirkning, og sier at dette handler om hvordan barns undring blir møtt:

Barns undring over handlinger og holdninger i møte med hverandre legger grunnlaget for en kritisk refleksjon over seg selv i samfunnet. Hensynet til hverandre og gjensidige samhandlingsprosesser i lek og læring er forutsetning for barns danning. Å måte barns spørsmål og undring på en yrkesetisk forsvarlig måte legger grunnen for barnets medvirkning. Barn må få støtte og veiledning på handlinger og holdninger. Danning og medvirkning kan sees som gjensidige prosesser. (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 24).

Amundsen (2013) peker også på hvordan rammeplanen setter undring i sammenheng med læring, «undring ligger til grunn for læring» sier hun (s. 94).

Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder. Barns undring må møtes på en utfordrende og utforskende måte slik at dette danner grunnlaget for et aktivt og utviklende læringsmiljø i barnehagen. Barns egne interesser og spørsmål bør danne grunnlaget for læringsprosesser og temaer i barnehagen. (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 28-28).

Undring er også fokus i to av fagområdene i rammeplanen. I fagområdet *etikk, religion og filosofi*, fremheves det at barn skal erfare «at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger». Personalet i barnehagen må «møte barnas tro, spørsmål og undring med alvor og respekt, og skape rom for opplevelser, undring, ettertanke og gode samtaler» for å arbeide med disse målene (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 38). I fagområdet *natur, miljø og teknikk*, er også undring nevnt. Her handler det om det å oppleve naturen, og undring over naturens mangfoldighet og fysiske fenomener (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 37). Her fremheves det at barna skal «lære» å undre seg over fenomener i den fysiske verden. Rammeplanen poengterer at ansatte i barnehagen må «ta utgangspunkt i barnas nysgjerrighet, interesser og forutsetninger og stimulere dem til å oppleve med alle sanser, iaktta og undre seg over fenomener i naturen og teknologien» i det pedagogiske arbeidet med målene innenfor dette fagområdet (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 37).

2.3 Barn og undring

Amundsen (2013, s. 27) hevder at det som kjennetegner undring som fenomen, også er karakteristisk for det barnlige vesen. I øyeblikk av undring lar barn seg gripe og bli berørt, de er motivert for å vite og forstå, og de ser på verden ut fra fremmede synspunkter noe som gjør dem åpne og mottakelige for kreativt engasjement med omgivelsene (Amundsen, 2013, s. 27). Barns lekende væremåte i verden er preget av deres undrende blikk på verden. I lek kan barn uttrykke mange av sine undringer og tanker (Amundsen, 2013, s. 161). I undringen stiller barn spørsmål, og som i lek, kan de i undringen også skape spennende fortellinger og skildringer, spesielt når de i fellesskap bygger på hverandres ideer og tanker (Griffiths, 2014, s. 124). Barn lar fantasien styre og i fiksjonen kan de tolke og omskape verden på en lekende måte. Undring kan derfor sees som en ressurs i barns meningsskapning og knyttes til lek, da barn er opptatt av å tolke seg selv og omgivelsene for å skape mening i tilværelsen, og de gjør dette gjennom en lekende væremåte (Amundsen 2013, s. 156-167; Amundsen, 2008, s. 29-30).

Barns undring og nysgjerrighet kan komme til uttrykk på mange forskjellige måter, det kan for eksempel være gjennom spørsmål, observasjoner, teorier, estetiske prosjekter, fantasilek, fortellinger eller begrepsmessige lek med språket (Amundsen, 2013, s. 105). Barns verbale undring kommer til uttrykk gjennom spørsmål, de spør: Hvorfor? Hvordan? Hva? «Hvorfor bruker du briller?», «Hva skjer når vi dør?», eller som gutten i innledningen som spør seg om barnehagen bare er en drøm. Griffiths (2014, s. 123) hevder at barn er naturlig nysgjerrige og ivrig etter å utforske og gi mening til deres erfaringer. Også Amundsen (2013, s. 108) hevder at barn er spørrende fra naturen side. Hun sier at «spørsmålet er nemlig en av undringens mange manifestasjoner; et forsøk på å artikulere det man undrer seg over» (Amundsen, 2013, s. 108). Gjennom slike prosesser hvor spørsmål stilles, konstruerer barn teorier om blant annet den fysiske verden, tanken og forhold ved livet (Amundsen, 2013, s. 137). Barns undring kan også uttrykkes kroppslig. Kroppslige gester, som peking og blikk, kan være et uttrykk for barnets undring. Et eksempel her kan være et barn som storøyd oppdager månen for første gang, peker opp og ser vekselvis på den voksne og månen. Det å stoppe opp kan også være et kroppslig uttrykk for undring, for eksempel barn som i et øyeblikk stopper måpende opp over snøen som faller ned på barnehagens lekeplass.

Når det gjelder *hvor* barns undring kommer til uttrykk i barnehagen, peker Amundsen (2008) på at barns undring dukker opp i de mest hverdagslige kontekster, som et måltid eller et toalettbesøk (s. 29). Ofte er det i situasjoner hvor barna sitter samlet om skapende prosjekter, som perling, legobygging, modellering og lignende, videre kan undring komme til uttrykk på tur i sammenheng med kultur- eller naturopplevelser eller ved lesing av bøker og historiefortelling (Amundsen, 2008, s. 29). Amundsen (2013) sier at den undringen som dukker opp underveis i aktiviteter, ikke kun behøver å dreie seg om aktiviteten, men kan også handle om andre forhold som opptar barna. I den felles aktiviteten kan barna skape assosiasjoner og prøve ut muligheter og viten om sin livsverden, dette gjør de gjennom å uttrykke tanker og teorier og dele dem andre mener Amundsen (2013, s. 136). Dette er «fruktbart når det gjelder den enkeltes forståelse og meningsskaping» sier hun (Amundsen, 2013, s. 146). Videre hevder hun at det å «gjenkjenne denne undringen er en nøkkelfaktor i fostring eller kultivering av undring i barnehagen» (s. 137).

2.4 Å møte barns undring i barnehagen

Hvordan man som pedagog i barnehagen forholder seg til barns undring og utspørring, legger føringer for om undring blir oppmuntret og gis muligheter for utvikling, eller om barns undrende væremåte dempes (Amundsen, 2013, s. 183-185). Brenifier (2003) beskriver tre væremåter som bidrar til underminering av barns undring. Gjennom en uoppmerksomhet eller neglisjering av barns utspørring og undring, hvor den ansatte ikke lytter, forblir taus eller går et annet sted, viser den ansatte barnet hva som er viktig og hva som er mindre viktig. Gjennom å gi ferdiglagde svar kan utviklingen av barnets autonomi hindres og barnet vil få et feilaktig forhold til det å stille spørsmål, ved at spørsmålene deres ikke gis verdi. Ved en nedlatende holdning hvor barnets uttrykk blir redusert til noe søtt og naivt og at det barnet sier kun betraktes som noe som skal more den «voksne», er det fare for at den virkelige meningen bak barnets ønske blir oversett. Disse tre væremåtene handler om å ikke vise respekt for barn, hevder Brenifier (2003).

Amundsen (2013, s. 184) argumenterer for at det som kreves av ansatte i barnehagen i møte med barns undring er lydhør lytting, en utpreget vilje til å stå barnet nært og det å gå i dialoger med barnet basert på barnets erfaringer. Det å kunne imøtekomme barns undring og tanker handler om at man gjennom spontane undringssamtaler som pedagog «evner å gripe barns

undring i øyeblikket gjennom en lydhør lytting til barns undringsspråk, og selv stiller seg i det åpne» (Amundsen, 2013, s. 191). Ved at pedagogen demonstrerer sin egen nysgjerrighet og undrer seg, åpner man for mange muligheter til å gå inn i barnas verden, slik kan fantasien bli holdt levende og historier komme til live, bli delt og fortalt i fellesskap i barnehagen (Griffiths, 2014, s. 127). Om pedagogen kan «våge å være barnas medundrere» i gode dialoger og innehar en holdning og væremåte hvor man ser enhver kontekst i barnehagen som et potensial for å fremme refleksjon og samtale, undring som holdning, er det store muligheter for at barnehagen kan være et intersubjektivt opplevelsesfellesskap, preget av anerkjennelse og møter hvor man forsøker å ta og forstå den andres perspektiv (Amundsen, 2013, s. 20-21; Amundsen, 2008, s. 33). Amundsen (2008) argumenterer for å skape undersøkende fellesskap i åpne dialoger, hvor det er rom for samtale og opplevelser med barnas undring i fokus. Pedagoger som tar seg god tid og tør å stå i barns tanker og spørsmål, vil bidra til å styrke barnas opplevelse av mening og innsikt.

3. Metode

I denne bacheloroppgaven har jeg utarbeidet problemstillingen «*Hvordan møter barnehagelæreren barns undring?*» Dette er en problemstilling som tar for seg spørsmål rundt barnehagelæreres tanker om hvordan de arbeider med barns undring. Dette betyr at metodevalgene som er blitt tatt, har vært innenfor kvalitativ metode. Jeg har valgt å bruke kvalitativ metode i form av intervju, fordi denne metoden best kan gi forståelse av og innsikt i hvordan pedagoger i barnehagen møter barns undring. Kvalitativ metode tar i følge Dalland (2015) «sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle» (s. 112). Kvalitative metoder går dermed i dybden og formidler forståelse, ved at de tar utgangspunkt i subjektive opplevelser og forteller om opplevd erfaring (Bergsland og Jæger, 2014, s. 67). For å få belyst hvordan barnehagelærere møter barns undring i barnehagen og for å gå dypere inn i deres forståelse av dette arbeidet, ble følgelig intervju som metode valgt. Gjennom intervju utveksler man synspunkter og erfaringer, som kan føre til utvikling av nye kunnskaper (Løkken og Søbstad, 2013, s. 104). I et intervju er man altså sammen om å produsere kunnskap, og hovedformålet med kvalitative forskningsintervjuer er å innhente beskrivelser fra den intervjuedes livsverden, for så å beskrive og tolke det som blir fortalt (Dalland, 2015, s. 151-152). Gjennom bruk av intervju var hovedformålet dermed å få grundige beskrivelser av fenomenet undring som igjen kunne bidra til å åpne opp for nye perspektiver som hjelp i å besvare problemstillingen.

For å innhente empiri ble to barnehagelærere intervjuet om temaer som kan være aktuelle for problemstillingen. Fordi det var barnehagelærernes erfaringer og oppfatninger som skulle brukes som empiri for å besvare problemstillingen, ble personer med fullført førskole- eller barnehagelærerutdanning bevisst valgt ut. Valg av informanter var derfor strategisk, og tok utgangspunkt i personer jeg mente vil ha bestemte kunnskaper eller erfaringer som kunne bidra til å belyse problemstillingen min (Dalland, 2015, s. 163). I et kvalitativt intervju vil intervju med to til tre intervjupersoner som oftest gi nok informasjon til å belyse problemstillingen (Dalland, 2015). Disse to intervjupersonene kommer fra to ulike barnehager, en kommunal og en privat. I forkant av intervjuene lagde jeg en intervjuguide, med spørsmål og temaer jeg ønsket å ta opp i intervjuet (Løkken og Søbstad, 2013, s. 108). For å få relevante svar med tanke på temaene, ble åpne spørsmål med formuleringer i retning av «hvilke tanker har du..» benyttet. Ved å stille åpne spørsmål ble intervjupersonene nødt til å reflektere rundt temaene, og dette var nødvendig for at jeg senere kunne analysere deres erfaringer og oppfatninger opp

mot teori. Med et mer ustrukturert og åpnet intervju var håpet å få nyanserte beskrivelser av intervjupersonenes erfaringer (Dalland, 2015, s. 156). Begge intervjupersonene fikk samme spørsmål, hvor tanken var at det ville gjøre det enklere å sammenligne svarene i etterkant (Løkken og Søbstad, 2013, s. 107). Jeg forsøkte å stille oppklaringsspørsmål når det var nødvendig, men opplevde dette dessverre som vanskeligere enn først antatt. Jeg benyttet båndopptaker for å kunne fange opp alt som ble sagt, og slik at jeg kunne holde fokus på samtalen og intervjupersonen (Dalland, 2015).

Min førforståelse av barnehagelæreres møte med barns undring i barnehagen har vært at jeg ser lite og manglende oppfølging av barns undring fra barnehagelærere. Mine tanker på forhånd har vært at barnehagelærere gjør alt for lite med tanke på å møte barns undring på måter som er til fordel for barnet. Ved å være bevisst på denne forståelsen, har der vært lettere å lete etter data som eventuelt kan avkrefte mine forklaringer av fenomenet gjort i forkant (Dalland, 2015, s. 118).

Bearbeidelse av intervjuene foregikk gjennom transkribering, slik fikk jeg skrevet ned alt som ble sagt. Videre forsøkte jeg å systematisere informasjonen, i kategorier med utgangspunkt i temaene fra teoridelen. I analysen har jeg valgt å løfte frem temaer jeg opplevde at intervjupersonene trakk frem som viktige. I analysearbeidet har enkelte deler av informasjonen fra intervjuene blitt filtrert bort, av hensyn til oppgavens omfang. Jeg har derfor bevisst valgt ut informasjon jeg ønsker å analysere videre. Ved å dele opp datamaterialet i mindre deler, har det vært lettere å få tak i de enkelte sidene ved det intervjupersonene har sagt (Dalland, 2015, s. 178). I analysearbeidet har jeg hatt fokus på å tolke svarene på en mest mulig saklig måte, i forsøk på å ivareta barnehagelærernes integritet (Dalland, 2015, s. 178). Jeg har prøvd på best mulig måte å være selvkritisk når det gjelder mine egne tolkninger av intervjupersonenes utsagn og tolkninger, og for å skape et skille mellom intervjupersonenes utsagn og tolkninger, og mine egne tolkninger av disse i teksten, er noen av intervjupersonens sitater gjengitt i analysen før jeg så viser hvordan jeg tolker disse (Bergsland og Jæger, 2014, s. 82).

Ved å bruke intervju som metode, er det viktig å være bevisst på at feilkilder kan forekomme. Kommunikasjon kan blant annet fremme feilkilder (Dalland, 2015, s. 120). Meninger og refleksjoner som kommer til uttrykk i intervjuet, kan feiltolkes av meg som forsker og ved utskrivning av lydopptaket er det fare for at meningsinnholdet endres (Dalland, 2015, s. 120). Jeg har imidlertid vært oppmerksom på dette i gjennomføringen av datainnsamling, blant annet ved å gi intervjupersonene mulighet til å komme med kommentarer både underveis og i

etterkant. En annen svakhet ved å bruke intervju som metode kan ha vært at intervjupersonene har gitt meg svar de tror jeg ønsker å høre, denne forskningseffekten betyr at dataene som blir samlet inn, kan påvirkes av at det foregår en undersøkelse (Dalland, 2015, s. 145). Jeg har derfor vært kritisk og reflektert over den brukte metoden gjennom å se at dataene jeg har samlet inn er relevante for problemstillingen. Jeg mener imidlertid at intervjupersonene forholdt seg profesjonelle til intervjusituasjonen og ga svar de ønsket å få frem. Jeg har også i de neste kapitlene med presentasjon og tolkning av datamaterialet forsøkt å vise et klart skille mellom informasjon fra innhenting av data, kunnskap hentet fra litteratur/teori og hva som er mine egne synspunkter.

4. Presentasjon av funn

4.1 Barnehagelærerens forståelse av barns undring

Begge intervjupersonene fikk spørsmål om hva de la i sin forståelse av barns undring. Intervjuperson 1 mente at barn har undring fra de blir født, men at om de ikke blir møtt i den undringen så vil den bli borte og forsvinne. Intervjuperson 2 knyttet undring til fantasi og lek, ved å si at undring kommer med fantasi og mente at hvis barn ikke klarer å undre seg, klarer de heller ikke å fantasere, og da vil leken bli borte, for leken er avhengig av fantasi. Begge intervjupersonene mente at det var viktig at man som pedagog i barnehagen undrer seg sammen med barna, både for å vise barna at de som voksne og pedagoger ikke har alle svarene, men også for at barna skal se at pedagogene forstår dem og har tid til dem.

4.2 Barnehagelærerens opplevelse av barns undring

På spørsmål om hvordan intervjupersonene opplever at barna undrer seg er begge enige i at barna undrer seg over alt mulig rart, og at barn ser ting på en annen måte enn oss «voksne». I det legger de at «voksne» mister litt fantasien og evnen til å undre seg over de mest hverdagslige ting slik som barna gjør, fordi vi som «voksne» *vet hvorfor*. Intervjuperson 1 nevner et eksempel fra sitt eget barn hjemme, som undrer seg over skriften på melkekartongen. På melkekartongen står det «lettmelk», og barnet undrer seg da over hvorfor vi ikke har «tung melk». Begge intervjupersonene er enige i at barna undrer seg ofte i her-og-nå-situasjoner, hvor de plutselig stopper opp og stiller spørsmål ved noe, for så å vende tilbake til det de egentlig holdt på med. Intervjuperson 2 mener at barna ofte undrer seg i lek, at det er noe i leken som får dem til å stoppe opp og stille hverandre spørsmål ved dette. Begge intervjupersonene mener at barn undrer seg i alle ulike typer situasjoner, det trenger ikke en bestemt situasjonen, men at det er noe spesielt som fanger barnets interesse og særlige oppmerksomhet.

Når det gjelder på hvilke måter barns undring kommer til uttrykk, nevner begge intervjupersonene at det både kan være i samspill med andre, men at barn også undrer seg ofte alene. Intervjuperson 2 forteller om barn som sitter å «pusler» med dukker og modellkitt, hvor barna prater med seg selv og stiller seg selv spørsmål som det undrer seg over. Intervjuperson 1 forteller om barn som undrer seg sammen. Intervjupersonen forteller et eksempel fra

barnehagen hvor noen av barna finner et fuglebein, med fot opp til hoftebein og fjær på. Barna stiller i fellesskap mange spørsmål som «hvilken fugl var det?» og «hvordan kom den seg dit?». Intervjupersonen forteller om hvordan fantasien og undringen kommer frem gjennom at barna skaper historier om drager og kråker, gjennom undring over dette fuglebeinet. Videre forteller personen at barna i flere måneder etterpå husker, snakker og forteller om dette funnet de gjorde. Det var noe som tydelig gjorde inntrykk.

På spørsmål om i hvilke situasjoner barnehagelæreren opplever at barna undrer seg, svarer begge intervjupersonen at barna undrer seg i alle situasjoner, men at det varierer litt fra barn til barn. Intervjuperson 1 forteller om barn som bare undrer seg kun i spesielle kontekster, eksempelvis barn som kun undrer seg i lek, eller kun når de er ute. Intervjuperson 1 mener det er veldig avhengig av hvordan barnet er, mens intervjuperson 2 mener at det er noen barn som undrer seg veldig mye og over alt. Begge intervjupersonene beskriver at barn undrer seg mer når de er utendørs, og at barns undring i barnehagen er veldig avhengig av om hvor mye og om hva foresatte snakker med barna sine. Intervjupersonene forteller om erfaringer med barn hvis foresatte undrer seg mye sammen med barna hjemme, også påvirker hvordan barna spør og graver etter forklaringer også i barnehagen.

Når det kommer til innholdet i barns undring, opplever barnehagelærerne at barns undring ofte bunner ut i spontane erfaringer som barna selv opplever. Det er ofte noe barna har opplevd selv eller noe de ser her-og-nå, det være seg det gutter og jenter har forskjellig tiss, eller at de oppdager at en har blå øyne og en annen brune. Intervjuperson 1 mener at barn også undrer seg over abstrakte fenomener, eller «ting» som er lenger borte, men at det da ofte er noe man som ansatt i barnehagen har lagt til rette for. Intervjuperson 2 fremhever at i de situasjonene man undrer seg sammen med barna i barnehagen, drar barna ofte med seg temaet for undringen videre i senere lek.

4.3 Barnehagelærerens møte med barns undring

Når det gjelder hva intervjupersonene tenker om sin egen rolle i møte med barns undring, nevner begge intervjupersonene viktigheten av å være der, og det å ikke alltid gi barna svar på deres spørsmål. Intervjuperson 1 sier at man fort skjønner om barnet som spør, undrer seg eller bare stiller et spørsmål. Videre sier intervjuperson 1 at man vet hvilke barn som ofte undrer seg eller som undrer seg mye, og hvordan de bringer fantasien inn i denne undringen. Intervjuperson 1 nevner også at med barn som med stor sannsynlighet bare blir aktivisert

hjemme, «som ikke får lov til å holde på selv», må man hjelpe i gang med undring. At man som barnehagelærer er med å skape «den undringen og fantasien som er viktig» ved å «sitte oppi søledammen sammen med dem». Det at man «tør å bli litt møkkete på henda» og vise barna at man selv undrer seg, nevner intervjuperson 1 som viktig. Intervjuperson 2 mener også det er viktig å undre seg sammen med barna, og gi barna mestringsfølelse i undringen, eksempelvis ved at barna kan finne insekter og vise dem frem og fortelle de ansatte at insektene ikke er farlige. Begge intervjupersonene mener at det å ta opp igjen barns undring og spørsmål dersom man ikke har tid akkurat der og da, er viktig. Det å lage avtaler om at man ser nærmere på det barna undres over neste dag eller senere samme dag, sier intervjupersonene er å vise barna at de tar dem på alvor.

For å ta tak i det barna undres over, nevner intervjupersonene det å skape rom for barnas medvirkning i utformingen av årsplaner som sentralt. «Det må være rom for å undre seg sammen med barna og ta opp de temaene barna er opptatt av» sier intervjuperson 1. Det å ta barna med på planlegging og heller ha store hovedpunkter, slik at det er rom for at barna kan komme med sine tanker og ideer, nevner intervjuperson 2 som en måte å arbeide med barns undring på. Intervjuperson 1 mener at det er viktig at man som ansatt i barnehagen er der, og ser at barna leker. Videre sier intervjuperson 1 at de ofte knytter barnas undring til temaer de arbeider med, og viser en gjensidig påvirkning med tanke på dette: det de snakker om i samling, er ofte tema for undringen som foregår ute i naturen, og omvendt, at det barna undrer seg over i naturen, blir tema for samlinger. Intervjuperson 2 fremholder at den undringen ansatte i barnehagen gjør sammen med barna er viktig i den forstand at det grunnlaget som legges for undring i barnehagen, vil kunne bidra til at barna fortsetter å undre seg, spesielt den undringen som foregår i naturen.

Når det kommer til hvordan barnehagelærerne møter barns undring i naturen, nevner intervjupersonene at det å undre seg er lettere ute i naturen, enn innendørs. «Jeg synes det er lettere å undre meg over ting som skjer i naturen, fordi det er lettere å finne en forklaring. I naturen er det liksom et svar» sier intervjuperson 1. Videre sier intervjuperson 1 at mer «filosofiske ting» barna undrer seg over ofte kan være litt vanskeligere å forholde seg til. Intervjuperson 2 mener at når barnehagen er på tur i naturen, er det ofte lett å finne ting å undre seg over, «det å stoppe opp og se på ting barna lurer på der og da er spennende. Barna kan få veldig mye ut av slike situasjoner hvor vi stopper opp og undrer oss sammen over det vi finner, det være seg en død mus eller en mark». Det som skjer på veien, er vel så viktig og spennende som selve stedet de skal til mener intervjuperson 2. Intervjupersonen nevner også viktigheten

av at de ansatte utfyller hverandre i arbeidet med å møte barns undring. «Det er ikke alle voksne som er like flinke til å undre seg» sier intervjuperson 2, når det er noen av de ansatte som «er gira på å lære bort og undre seg, så er det kanskje mer naturlig at den personen tar det enn at det er noen andre som må gjøre det». «Så vi har alle våre roller, men kan allikevel gjøre alle andres rolle» sier intervjuperson 2 videre, det å være trygg på seg selv og det man gjør, uthever intervjupersonen som sentralt i å gjøre barna trygge på seg selv og den undringen de innehar.

5. Drøfting

5.1 Barnehagelærerens forståelse og opplevelse av barns undring

Intervjupersonene fikk spørsmål om hvordan de selv forstår barns undring, da det kan være sentralt å ha noen tanker rundt dette for at man skal kunne se, oppdage og gjenkjenne hva som er undring hos barn. Dette støttes av Amundsen (2013, s. 137) som sier at det å gjenkjenne undring er en sentral faktor når man skal skape en kultur for undring i barnehagen. Ut i fra hvordan intervjupersonene svarte virker det som om de har tanker rundt hvordan de selv er sentrale i å skape undringskulturer i barnehagen. Som det kommer frem av empirien hadde intervjupersonene mange like tanker omkring barns undring i barnehagen. En av intervjupersonene mente at «barn har undring fra de blir født ...», dette er i samsvar med Amundsens (2013) og Griffiths' (2014) tanker om at barn er naturlig nysgjerrige og spørrende. Den andre intervjupersonen knyttet undring til fantasi og lek, noe som også fremkommer av Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013), som setter undring i sammenheng med en lekende og fantasifull barnlig væremåte. Dette er også noe Amundsen (2013) peker på, hun sier at barn uttrykker sin undring i lek, hvor de gjennom fantasi og fiksjon bruker undringen som en måte å tolke seg selv og omgivelsene på, for å skape mening i tilværelsen.

Begge intervjupersonene forteller om barn som stopper opp i lek, de pauser leken for å undre seg. Dette kan være kroppslige uttrykk for undring, jfr. Amundsen (2013), men kan også sees som tilstander barna går inn i, hvor de retter sin oppmerksomhet mot noe som fascinerer dem og som de ønsker å undersøke nærmere (Amundsen, 2013, s. 13; Trotman, 2014, s. 22). Gjennom oppgaven, både gjennom teori og empiri, fremkommer det flere eksempler på verbal undring, formulert som spørsmål, observasjoner og teorier. En av intervjupersonene forteller om et barn som stiller spørsmål ved og skaper en teori om «tung melk» ut i fra en observasjon av melkekartongens «lett melk». Amundsen (2013, s. 108 og 137) sier at denne artikuleringen av undring, disse spørsmålene, er en av mange måter undring kan manifestere seg på, og at barn konstruerer teorier om den fysiske verden gjennom prosessen med spørsmålsstilling. Denne undringen som barnet uttrykker gjennom samtale med den voksne, kan altså sees som en prosess, hvor det for barnet handler om å komme frem til forståelse, innsikt eller mening om verden (Amundsen, 2013). Både teori og empiri peker mot hvordan barns undring kan dukke opp i hverdagslige situasjoner. Intervjupersonene nevner blant annet eksempler fra

dobesøk hvor barn undrende sammenligner kjønnsorganer og kroppsdelar, barn som sitter i lek med modellkitt fører undrende samtaler med seg selv og hverandre, og naturopplevelser hvor barna sammen undrer seg over funnet av et fuglebein. Alle disse eksemplene samsvarer med eksempler som fremkommer hos Amundsen (2008), og viser at barns undring ofte dukker opp i her-og-nå-situasjoner og ofte tar utgangspunkt i det barn selv ser, opplever og erfarer.

En av intervjupersonene mente at barns litt mer dype spørsmål kunne være vanskeligere å forholde seg til enn undring knyttet til noe konkret, mens den andre intervjupersonen mente at ikke alle «voksne er like flinke til å undre seg». Dette kan ses i sammenheng med Trotmans (2014, s. 38) tanker om at noen tilfeller av undring er vanskelig å sette ord på eller få tak på, fordi hva man ser som undring er subjektivt og individuelt. Likevel er det å tørre å stå i disse situasjonene viktig for å vise barna at man som barnehagelærer ikke har alle svar og fasiter, men også for å kunne drive barnas undring videre. Kanskje er det ikke alltid et svar barna er ute etter heller, men snarere en sparringspartner som kan gi dem muligheten til å utforske sine tanker og undringer videre. Amundsen (2013) sier at barn utforsker tankerekker og teorier gjennom å dele og skape assosiasjoner og prøve ut muligheter i samspill med andre (s. 136). Det å være sammen i undringen kan derfor sees som sentralt i å skape forståelse og mening for den enkelte i verden.

5.2 Barnehagelærerens møte med barns undring

Blant svarene som kom frem hos intervjupersonene på spørsmål om deres egen rolle i møte med barns undring, var mye av fokuset på hvordan man som pedagog i barns liv i barnehagen virker inn på deres evne for undring. Et av argumentene var at barns undring kan bli borte og forsvinne dersom barn ikke blir møtt i deres undring. Dette er i samsvar med hva Brenifier (2003) sier om væremåter som bidrar til undergraving av barns undring. Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013) sier at det å møte barns spørsmål og undring på en yrkesetisk måte legger grunnlag for barns muligheter til medvirkning. Videre sier Rammeplanen at barns undring må møtes på en utfordrende og utforskende måte, og med alvor og respekt. Rammeplanen legger derfor noen føringer for hvordan personalet i barnehagen skal møte barns undring. For å imøtekomme barns undring nevner intervjupersonene at det er viktig å «være der» og det å «sitte oppi søledammen sammen med dem» nevnes som måter intervjupersonen føler at de gjør dette på. Intervjupersonene nevner også at det å komme tilbake til og ta opp igjen barns spørsmål og undring, er viktig for å vise alvor og respekt

overfor barna. Dette kan være gode måter å møte barna på, som igjen kan legge grunnlag for deres muligheter til medvirkning. Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013) knytter undring til dannelse og medvirkning, gjennom at hvordan barns undring blir møtt legger grunnlag for deres kritiske refleksjon over seg selv i samfunnet. Ved å møte barns undring gjennom å være sammen med barna i deres undring, viser barnehagelærerne for barna at de tar ansvar og barna kan på denne måten få erfare at deres grunnleggende spørsmål er viktige (Kunnskapsdepartementet, 2013).

Intervjuperson 1 forteller om hvordan man gjennom naturopplevelser kan støtte utforskningen av barnas undring. Barnas funn av fuglebein, gjør at de får mulighet til å undre seg over naturens mangfoldighet (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 37), og ved å trekke dette funnet og undringen over dets opprinnelse med seg videre inn i samlinger og andre deler av barnehagens hverdag, bidrar barnehagelæreren til å stimulere barnas nysgjerrighet videre. Gjennom pedagogisk arbeid på denne måten har barn og barnehagelærer muligheter for å undre seg sammen om dette fenomenet. Intervjupersonen forteller at barna i fellesskap utvikler fantasier og historier om fuglebeinets opprinnelse, hvilket er i samsvar med Griffiths (2014, s. 124) som viser at barns undringer kan spinne videre på hverandre. Intervjupersonene nevner også det å ha rom for barns undring i utformingen av årsplaner, som en måte å arbeide med undring på. Ved å legge opp til å ta barna med på planlegging og gå i dialog med barna om deres tanker og ideer, skaper intervjupersonene rom for å lytte til barna (Kunnskapsdepartementet, 2013).

Intervjuperson 1 mener det er viktig å vise barna at man selv undrer seg, både for å hjelpe barn i gang med undring og for å vise barna at man har tid til dem. Det å vise barna at man selv er nysgjerrig og kan undre seg, sier Griffiths (2014, s. 127) kan hjelpe til å holde barns fantasi levende. Ved å «våge å være barnas medundrere» kan barnehagelærere bidra til et fellesskap i barnehagen hvor undring sees som en holdning og væremåte i verden, hvor anerkjennelse er viktig i møte med den andres undring (Amundsen, 2013, s. 20-21; Amundsen, 2008, s. 33). Dette innebærer blant annet, som Amundsen (2013, s. 191) sier, at man som pedagog i barnehagen selv må «stille seg i det åpne», at man viser evne og vilje til å betrakte fenomener og se verden fra sider som er uvante for å imøtekomme barns undring og lytte til barnas undringsspråk.

Intervjupersonene mener det er lettere å undre seg ute i naturen, fordi de tenker at det er lettere å finne en forklaring her. Ut i fra teorien som er gjennomgått, kan det virke som om dette ikke

er helt i samsvar med hva undring egentlig bunner ut i, for som teorien viser, handler ikke undring alltid om å finne et svar, men det kan likeså godt være det å utforske muligheter og tankerekker, eller være variasjoner av måter å betrakte fenomener på (Amundsen, 2013). Ved å ha en tanke om at det å «finne en forklaring», som om det bare er en mulig forklaring som er riktig, kan det tenkes at barnehagelærerne vil hindre barns evne til å undre seg. For at barn skal kunne bli trygge på seg selv og kjenne på at det de tenker er viktig og gis verdi, må man som barnehagelærer la barnas tanker og undringer få utløp, for barns undring rommer mange tanker og måter å betrakte verden på. Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2013, s. 18) sier at barn må oppmuntres til å gi uttrykk for sine tanker og meninger, og det kan derfor rettes et kritisk blikk på tanken om «å finne en forklaring» som en måte å gjøre dette på. Barna «lærer» å undre seg over fenomener i den fysiske verden blant annet gjennom å se hvordan barnehagelærere forholder seg til slike spørsmål, altså deres væremåter i deres møte med barns undring. Det å ikke alltid «finne en forklaring» eller gi et svar som «er riktig», men heller våge å gå inn i barnas tanker, fantasier og undringer med et åpent sinn og åpne seg selv opp for muligheten for å se fenomenene slik barna gjør, vil kunne innebære at man som barnehagelærer selv kan bli overrasket og fascinert av verden på nye måter.

Intervjupersonene viser at de som barnehagelærere griper tar i barns spontane undring, på tur i naturen stopper de opp ved situasjoner som fanger barnas interesse, de er på denne måten lydhøre overfor barnas undring i spontane situasjoner og velger å gjøre mye ut av disse situasjonene. Ved å «sitte i søledammen sammen med dem» og ved å «være der», viser intervjupersonene at de velger å stå barna nært i deres undring, og de går i ulike situasjoner inn i dialoger med barna ut fra barnas undring over hva de opplever og erfarer. Dette kan sees i sammenheng med Amundsens (2013) tanker om hva som kreves av ansatte i barnehagen i møte med barns undring; lydhør lytting, vilje til å stå barna nært, det å gå i dialoger med barna basert på barnas erfaring og gripe tak i barns undring i spontane øyeblikk (s. 184 og s. 191).

6. Avrunding

I denne oppgaven ønsket jeg å se på barnehagelærerens forståelse av egen rolle i møte med barns undring og hvordan denne undringen ivaretas i barnehagen. Det har gjennom oppgaven kommet frem at undring er et komplekst fenomen, hvor det finnes et bredt spekter av mulige måter undring kan manifestere seg på, og hva som kan oppleves som undring er subjektivt. Oppgaven har derfor vist at kunnskaper om hva som kan være undring, er av stor betydning for hvordan ansatte i barnehagen møter barns undring. I problemstillingen søker jeg svar på hvordan barnehagelærere arbeider med barns undring, mitt utgangspunkt var at det blir lagt for lite vekt på undring i barnehagen. Gjennom intervjuer, utforskning av teori og analyse av datamateriell har jeg fått flere motargumenter til min førforståelse. Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2013) gir noen retningslinjer for hvordan man bør møte barns undring i barnehagen, og intervjupersonene i oppgaven har vist at de er åpne for å se denne undringen og de er bevisste på å møte den på måter som bidrar til å stimulere og fremme den videre. Intervjupersonene er derfor reflekterte rundt sin egen rolle i møte med barns undring, og understreker viktigheten av å være sammen med barna i deres undring og det å våge å undre seg sammen med barna, noe også teorien peker mot som sentralt for at undring kan løftes frem og gis muligheter for utvikling. Med en lydhør holdning, hvor man går i dialog med barnet i dets spontane undringer, og ved å vise sin egen nysgjerrighet og vilje til undring kan pedagoger i barnehagen være bidragsyttere når det kommer til å styrke barnas opplevelse av mening og innsikt, og til videre stimulering av undringens mange manifestasjoner.

Litteraturliste

Amundsen, H. M. (2008). Den filosofiske praksis i møte med barn – rom for undring, dialog og ettertanke. I S. Kibsgaard, (Red.), *GLSM i barnehagen* (s. 26-35). Oslo: Universitetsforl.

Amundsen, H. M. (2013). *Barns undring*. Bergen: Fagbokforl.

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (Red.). (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Brenifier, O. (2003). How to avoid Children's Questions. *Thinking: The Journal of Philosophy for Children*, 16(4), 29-32. Hentet fra <http://www.buf.no/en/read/txt/?page=ob-avoid>.

Dalland, O. (2015). *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Griffiths, F. (2014). The Talking Table: Sharing Wonder in Early Childhood Education. I K. Egan, A. Cant & G. Judson (Red.) *Wonder-full Education. The Centrality of Wonder in Teaching and Learning Across the Curriculum* (s. 122-134). New York: Routledge.

Hansen, F. T. (2008). *At stå i det åbne. Dannelse gennem filosofisk undren og nærvær*. København: Hans Reitzels Forl.

Kunnskapsdepartementet. (2013). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (Rev. utg.). Oslo: PEDLEX Norsk skoleinformasjon.

Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforl.

Lov om barnehager, LOV-2005-06-17-64. (2016). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehageloven>

Trotman, D. (2014). Wow! What if? What now?: Education and the Imagination of Wonder: Fascination, Possibilities and Opporitunuites Missed. I K. Egan, A. Cant & G. Judson (Red.)

Vedlegg 1: Forespørsel om deltakelse til intervju

Daglig leder:

Epost:

Forespørsel om å delta på intervju i forbindelse med bacheloroppgave i barnehagelærerutdanning.

Hei!

Mitt navn er Elin Brandsneshaug. Jeg er student ved Høgskolen i Innlandet, avdeling Hamar, og jobber for tiden med min bacheloroppgave i barnehagelærerutdanningen. I den forbindelse skal jeg gjennomføre en intervju-undersøkelse, og kontakter dere derfor for å spørre om en barnehagelærer/pedagogisk leder ved barnehagen kunne tenke seg å delta på et intervju.

Temaet for min bacheloroppgave er BARNS UNDRING, og intervjuet vil dreie seg rundt barnehagelærerens arbeid med undringssamtaler i barnehagen.

Jeg ønsker å bruke lydopptak under intervjuet, for å sikre at jeg får med meg all informasjon som blir sagt og for å ha fullt fokus på intervjupersonen underveis. Innsamlede data fra intervjuet vil bli behandlet konfidensielt og alle opplysninger knyttet til barnehagen og ansatte vil være anonymisert i oppgaven, slik at ikke skal være mulig å spore opplysningen tilbake til person eller barnehage. Opptaket blir slettet strakt min oppgave er blitt godkjent.

Intervjuet vil foregå i barnehagen, og jeg anslår at intervjuet vil ta opp mot 40 minutter.

Som student er jeg underlagt taushetsplikt iht. Forvaltningslovens § 13. Viser for øvrig til vedlagt bekreftelse om min studie fra Høgskolen i Innlandet, avd. Hamar. For spørsmål eller ønske om mer informasjon kan jeg eller min veileder kontaktes på mail eller telefon. Min veileder er Siri-Christine Seehuus, tlf. 62 51 78 71, e-mail: christine.seehuus@inn.no.

Håper på positiv tilbakemelding på min henvendelse.

Med vennlig hilsen

Elin Brandsneshaug. Tlf. 97 46 46 84/e-mail: elinbrand@gmail.com

Vedlegg 2: Intervjuguide

Før intervjuet starter – avklare for intervjupersonen:

- Bakgrunn for intervju
- Forklar formålet med intervjuet
- Anonymisering
- Forklar bruken av lydopptaker
- Opptak slettes når oppgaven er ferdig og bestått
- Taushetsplikt
- Spør om intervjupersonen har noen spørsmål før intervjuet begynner

Formålet med denne bacheloroppgaven og dette intervjuet, er å lære mer om hvordan barns undring kommer til uttrykk i barnehagen og hvordan barnehagelærere arbeider med dette temaet. Jeg ønsker å se på hvordan barns undring blir møtt av pedagoger i barnehagen.

Varigheten på intervjuet er satt til ca. 30-40 minutter, og jeg minner om følgeskrivets beskrivelse av anonymitet. Som student er jeg underlagt taushetsplikt i henhold til Forvaltningslovens § 13.

Intervjuet er frivillig og du står fritt til å trekke deg når som helst underveis, samt avstå fra å svare på spørsmål. Intervjuet kommer til å bli brukt til å forstå hvordan det arbeides med dette temaet i barnehagefeltet, og vil bli drøftet opp mot relevant teori. Jeg ønsker å bruke lydopptak, samt ta notater underveis. Dette gir meg mulighet til å fokusere på samtalen vår og samtidig få ordrett informasjon i det senere arbeidet. I etterkant vil jeg transkribere intervjuet. Etter at bacheloroppgaven er levert inn og bestått vil alt av informasjon bli slettet og makulert. Du vil bli anonymisert. Ved videre arbeid vil ingen vite hvem som er blitt intervjuet og informasjonen kan ikke tilbakeføres til deg.

Jeg er interessert i å høre om hvilke erfaringer du har med barns undring og undringssamtaler. Det er viktig for meg å presisere at det er du som er ekspertene her, det er ingen riktige eller gale svar, jeg er ute etter å få mest mulig informasjon om et emne jeg er interessert i, og jeg vil gjerne høste av dine erfaringer.

Har du noen spørsmål før intervjuet begynner?

Tema for intervju

Barnehagelærerens forståelse av undring

Hvordan forstår du undring?

Hva legger du i din forståelse av barns undring?

Barnehagelærerens opplevelse av barns undring

Hvordan opplever du at barna undrer seg?

På hvilke måter ser du barns undring komme til uttrykk?

I hvilke situasjoner opplever du at barn undrer seg?

Hvilket innhold opplever du at barns undring rommer?

Hvordan møte barns undring – pedagogens rolle

Hva tenker du om din egen rolle i møte med barns undring?

Hvordan tar du som pedagog tak i det barna undrer seg over?

Hvordan griper du som pedagog tak i barns undring i naturen?

Vedlegg 3: Følgeskriv

Bachelor barnehagelærerutdanning våren 2017 - følgeskriv

I følge retningslinjene for barnehagelærerutdanning skal bacheloroppgaven legges til det siste studieåret. Den skal være profesjonsrettet og bygge på kunnskap fra ett eller flere av kunnskapsområdene og/eller fordypingen. Arbeidet med bacheloroppgaven skal øve studenten i å planlegge og gjennomføre et sjølstendig arbeid i tråd med faglige og metodiske krav og forskningsetiske retningslinjer.

I forbindelse med studiet trenger våre studenter mulighet til å komme ut i barnehager eller andre institusjoner for å samle inn empirisk materiale til bacheloroppgaven. Dette innebærer ingen forpliktelser for dere om veiledning. Datamaterialet vil bli behandlet etter barnehagens regler og gjeldende etiske regler i henhold til lov og forskrifter om anonymisering slik at ingen informasjon kan tilbakeføres til bestemte barnehager eller involverte enkeltpersoner.

Studentene skal ikke bruke metoder som har meldeplikt og krever godkjenning hos NSD.

**Det bekreftes at student: Elin Brandsneshaug studium:
Barnehagelærerutdanning arbeider med bacheloroppgave på
Barnehagelærerutdanningen ved Høgskolen i Innlandet**

Studentens veileder ved Høgskolen er Siri-Christine Seehuus

Med vennlig hilsen Høgskolen i Innlandet

Gunhild Tomter Alstad Studieleder

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur

Postadresse: postmottak@inn.no Telefon:

Høgskolen i Innlandet Postboks 400 2418 Elverum

<http://www.inn.no> Org.no. 918 108 467

+47 62 43 00 00 Telefaks: +47 62 43 00 00